

nak gyűjteménye. — Szakköreink munkáiból (írások és fényképes dokumentumok, kiadványok). — *A jubileumi tanév képekben. — Iskolánk fejlődése a számok tükrében* (grafikonok, diagramok).

A kiállítás megrendezésével az is célunk volt, hogy tanulóifjúságunk jobban kötdjék iskolájához, s ne csak a jelen eredményeire legyen büszke, hanem a korábbiakra is. Nevezetesen arra, hogy iskolánk városunk Alma Matere volt olyan értelemben is, hogy a mienkéből sarjadt ki a többi középiskola; továbbá arra, hogy volt diákjaink országos tanulmányi versenyeken, vetékedőkön milyen eredményeket értek el, s hány kiváló öregdiákunk dolgozik ma sikeresen az élet különböző területén, de a kiállított dokumentumok ne kérkedésre, hanem önismeretre és fokozott helytállásra késztessek a gyerekeket. Úgy érezzük, ez a célkitűzésünk sikerült is.

Sajnos az ünnepségek után a kiállítást le kellett bontani, pedig milyen nagyszerű dolog lett volna állandó kiállítás formájában fenntartani, de erre helyhiány miatt nem volt lehetőség. Az anyag összegyűjtésével azonban megvetettük az alapját egy kisebb iskolamúzeumnak.

A jubileumi díszünnepség hagyományépítő jelentőségét elsősorban az adta meg, hogy sokan eljöttek a régi tanárok és diákok közül, s így a diákmúlt és a diákjelen találkozott ezen a napon. Sok érettségi találkozót is ekkor rendeztek meg, s a mai diákok szívesen és büszkén vezették végig a kiállításokon az öreg diákokat.

Egy-egy iskolának nagy hagyományteremtő ereje lehet. Igaz ugyan, hogy intéze-tünk nem vetekedhet egy-egy országos hírű iskola tekintélyével, vonzerejével, de úgy érezzük, jubileumi rendezvényeink újra közelebb hozták régi tanítványainkat Salgótarjánhoz és iskolánkhoz, a mostaniakat pedig megerősítették iskolájuk szeretetében.

S hogy miért írtam az egészet? Azért, hogy mindenki nézzen körül a saját háza táján. Az iskolai hagyomány ápolása is sok lehetőséget ad a honismereti munkára.

Czakó György

Vázlatok egy honismereti szakkör tevékenységéről

A Hazafias Népfront Debrecen Városi Bizottságának patronálásával működik a Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskolájának *II. Rákóczi Ferenc Honismereti Szakköre*. A szakkör 1952-től történelmi és helytörténeti jelleggel működött, s most tizenötödik éve honismereti tevékenységet folytat. A következőkben főleg a honismereti jellegű tevékenység közül emelünk ki néhány eseményt.

Szakköri és egyéni feladatok

A honismereten belül kedvelt témák a helytörténet, a néprajz, a nyelv- és műemlékvédelem. Ezek közül a helytörténeti téma is igen széles területet kínál. Évente olyan munkatervet állítunk össze, amely figyelembe veszi az iskolai úttörőmunka feladatait is. Így állítottuk az 1972—73-as iskolai év szakköri munkatervének középpontjába a *Petőfi évfordulót*, s a 100 éves magyar műemlékvédelmet. 1973—74. évben a *Csokonai évfordulót*, s a magyar nyelv hetét helyeztük előtérbe. 1974—75-ben a város, s annak felszabadulás utáni fejlődésére vonatkozó gyűjtőmunka a központi feladatunk.

Bár a szakkör tagjaiból nem kívánunk történészeket, régészeket, néprajzosokat nevelni, az életkornak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő kutatómunkát feltétlenül szükségesnek és hasznosnak találjuk.

Néhányat megemlítünk az 1973—74. év egyéni vállalásaiból: Az István-malom története, Iskolánk története, Városunk címere a középületeken, Bérházunk története, Csokonai debreceni emlékhelyei, Hajdú-Bihar megye vadgazdálkodása, A környezetvédelem alakulása Debrecenben, A Hortobágyi Nemzeti Park.

Az ötödikes szakköri tagok éves feladatokat nem kapnak, csak kisebb megbízásokat. Akik éves feladatot vállalnak, a szakkörvezetőtől segítséget kapnak, s az anyaggyűjtésről a téli szünet után kell beszámolniuk. Az elkészülés sorrendjében a legtöbb szakköri tag foglalkozáson számol be a munkájáról, vagy annak egyes részeiről. A legjobban felkészültek nyilvános szakköri foglalkozáson is szerepelnek. Ha valaki nem tudott elkészülni a vállalt feladatával, a következő évre tovább viheti a témát.

Olyan feladat is van, hogy valaki befejezte ugyan az évi feladatát, de megkérjük, hogy a témára vonatkozóan gyűjtse tovább az anyagot. Ilyen téma volt az

elmúlt iskolai évben „Az iskolánk története”, amelyet két szakköri tag közös munkával dolgozott fel. E témát nem zártuk le, további feladatuk az iskola jelenlegi életére vonatkozó anyaggyűjtés.

Nyilvános foglalkozások

Szakkörünk évente egy, vagy két esetben nyilvános összejövetelt tart. Ennek kettős haszna van. Egyrészt a szakköri tagok bemutathatják eredményeiket, másrészt pedig jó alkalom ez a tapasztalatcserére, a fejlődésre is. Korábban csak szakkörünk tartotta a nyilvános foglalkozásokat, az utóbbi években azonban ezen is módosítottunk: sikerült a Hazafias Népfront Városi Honismereti Munkabizottságával közös összejövetelt tartani, 1973 decemberében a foglalkozáson két programmal szerepelt a szakkör, s kettővel a Honismereti Munkabizottság. Az összejövetel után a szakköri tagok és a felnőttek ismerkedtek és hasznos beszélgetést folytattak.

A következő nyilvános szakköri összejövetel 1974. év április hó 23-án volt, ezen minden programunk az évi egyéni vállalások legjobbjaiból került ki. E nyilvános szakköri foglalkozást a „Magyar Nyelv Hete” keretében és szellemében tartottuk meg.

A különböző témák után a tárgyhoz kapcsolódó verseket választottuk ki, hogy ezzel is színesebbé, hangulatosabbá tegyünk a nyilvános ünnepi foglalkozást. Ezen a követezőkről számoltak be a szakkörösök: Hortobágy Nemzeti Parkunk, A környezetvédelem alakulása Debrecenben, Iskolánk története.

Az első rész után — mint minden szakköri foglalkozás alkalmával — a szakkör-vezető tartott tájékoztatót, s ismertette a soron következő feladatokat. E nyilvános szakköri foglalkozás után szünet következett, s az érdeklődők filmvetítést nézhettek meg. Ez alkalommal mutatkozott be szakkörünk filmfelelőse, aki a szakkör március 15-i koszorúzásáról készített filmet. Hangosfilm vetítésével fejeződött be ez a nyilvános összejövetel, ahol az „Irodalmi emlékek nyomában” és az „Ősi lovas népek” című filmeket vetítettük.

Emlékhelyek ápolása

Szakkörünk szívesen vállalja irodalmi, történelmi, helytörténeti vagy művészet-történeti emlékek ápolását. Az elmúlt 15 év alatt a következő említésre méltó ünnepségbe kapcsolódtunk be koszorúzással, megjelenéssel, szerepléssel stb.: Álmosdon a Kölcsey Emlékház felavatásánál, Bakonszegen a Bessenyei ünnepség alkalmából, Deb-

recenben a *Fazekas, Petőfi, Csokonai* stb., valamint a *Kossuth, Bocskai, Rákóczi* emlékünnepeken és az *Irinyi, Segner* emléktáblák felavatásánál.

Figyelőszolgálattal is segítjük kevés számú műemléképületünk műszaki állapotának fenntartását. Igen felemelő és a szakköri tagok többségére mélyhatású egy szépen megrendezett irodalmi, történelmi emlékhelyen megtartott ünnepély. Különösen megtisztelő, ha egy honismereti szakkör feladatot is kap ilyen alkalommal. Ilyen megbízást kaptunk többek között a Hazafias Népfront Megyei Bizottsága Petőfi Akcióbizottságától a Petőfi emlékhelyek korszerűsítésére.

A II. Rákóczi Ferenc Honismereti Szakkör nemcsak bekapcsolódik az emlékhelyek ápolásába, hanem vállalta az ilyen helyek emléktáblával való megjelölését is. Az emlékhelyek történetének és pontos helyének megállapítása után a Városi Tanács Művelődésügyi és Építési Osztályainak hozzájárulásával és támogatásával eddig több mint tíz emléktáblát helyeztünk el a városban. Az irodalmi emlékhelyek közül így került sor *Petőfi, Arany, Jókai, Ady, Móricz*, valamint színháztörténeti vonatkozású táblák elhelyezésére. Történelmi eseményekre utaló emléktáblákat helyeztünk el a *Hunyadi* családdal és *Kossuth Lajossal* kapcsolatban. Emléktáblát állítottunk többek között *Irinyinek, Simonyi* óbesternek, s a „Légy jó mindhalálig” című regényből ismert *Fűvészkert* helyén. „Szülőföldünk” címen honismereti szakköri hira-dó keretében számolunk be munkánkról.

Helytörténeti sétáink és honismereti kirándulásaink alkalmával nemcsak a múlt örökségével foglalkozunk, hanem a fejlődő és változó jelent is figyelemmel kísérjük. Célunk, hogy megismerjük és megismertessük szűkebb szülőföldünk és népünk értékeit, hazánk tájait, annak fejlődését. Korszerű eszközzel és sokoldalúan kívánunk kapcsolatot teremteni a hazai földdel és erősíteni a hozzávaló kötődést.

A honismereti szakköri munka a népművelés összetett és korszerű eszköze. Sok ismeretlen szín és érték található hazánkban, s ezekben sok kiaknázatlan erő rejlik. A honismereti szakkör egyik feladata, hogy emberközelségre hozza szülőföldünket és dolgozó népünket, s ezzel elősegítse megismerésüket és megszerettetésüket. A szakkör nemcsak sokoldalú ismeretet nyújt, de olyan erőt is ad, amely egy életen keresztül érezhető hatását, befolyásolhatja tetteinket és alkotó lokálpatriótává formálja a szakkör ifjú tagjait s ezzel értelmet ad jelenlegi és későbbi tevékenységüknek és munkájuknak.

Szamosujvári Sándor

A környezetvédelemről

Erdők, madarak és fák napja

A megyei népfrentbizottságok az elmúlt években több megyében rendeztek jól sikerült környezetvédelmi- természetvédelmi heteket (pl. Vas megye, Veszprém megye). Ezek programjában többnyire meg lehetett találni a „Madarak és fák napja” felújítását is, mint a tanulóifjúság környezetvédelmi- természetvédelmi nevelésének jó alkalmát.

A HNF Országos Elnökségének környezetvédelmi munkaközössége 1974. évi munkatervében minden megyében ajánlotta a munkabizottságoknak, csoportoknak a „Madarak és fák napja” megrendezését, s tervezett egy ilyen központi rendezvényt is.

1974. évi május 21-én a szentendrei Lajos-forrásnál rendeztük meg a budapesti és Pest megyei fiatalok számára a központi „Erdők, madarak és fák napját”, melynek csaknem ezer résztvevője

volt. A hivatalos programot művészek fellépése, madártani, faismereti vetélkedő, a madáretetők, fészkek, odúk között kanyargó „tanósvény”, valamint a környékre vezetett túrák tették élményszerűvé.

Széchenyi emléklakett

1974. június 5-én, a környezetvédelmi világnap alkalmával első ízben osztották ki a HNF Országos Titkársága által alapított „*Széchenyi István*” plakettet a környezetvédelem, környezetlakítás területén kiemelkedő társadalmi tevékenységet végzett népfrentmunkások kitüntetésére. A környezetvédelmi munkaközösség kihelyezett ülésén. Vácrátóton, az eredményesen tevékenykedő megyékből, a legkiválóbb népfrentmunkások közül 22-en, Békés-, Borsod-, Hajdú-Bihar-, Somogy-, Szolnok-, Vas- és Veszprém